

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ՝ ԵՐԿԻՐ ՈՒՆՏԱՎԱՅՐ»

1998-Ի ՈՒՆՏԱԳՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՖՐԱՆՍԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Քրիստոնեության՝ Հայաստանի պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի կապակցությամբ կազմակերպված տարեկան ուխտագնացություններից երկրորդը (Ֆրանսիա-Հայաստան, 10-30 օգոստոս) թվում է, թե պիտի լինի ամենաճե-տաքոքրական և ինքնատիպ ուխտագնացություններից մեկը: Եվ, արդարև, այս տարին ոչ միայն հայերի համար սիրելի մի երկիր՝ Ֆրանսիան, պիտի միացնի Հայաստանի երկու թեմերին՝ Արագածոտնի և Օիրակի թեմերին, այլև ի հայտ պիտի բերի այն խորունկ և դարավոր կապը, որ կա հայերի և ֆրանսիացիների միջև, խաչակիրներից շատ առաջ՝ 6-7-րդ դարերից սկսած: Ֆրանսիայում պիտի ընտրվեն այն ուխտավայրերը, որոնք հնարավոր է այցելել, ուր կարելի է աղոթել, հարգանք մատուցել և դրանցով հոգեպես լիցքավորված՝ ճամփա ելնել դեպի Հայաստան, Սբ. Էջմիածին և խոր Վիրապ, այնուհետև այցելել Օիրակի թեմ, որ տակավին տառապում է աղետալի երկրաշարժից, Արագածոտնի թեմ, ուր պիտի խոնարհվենք Սբ. Մեսրոպ Մաշտոցի շիրիմի առջև:

Ուխտագնացությունը կազմակերպվում է 1700-ամյակի կենտրոնական հանձնախմբի կողմից, որի ատենապետն է Կանադայի թեմի առաջնորդ Տ. Հովհան արքեպիսկոպոս Տերտերյանը: Հայաստանի թեմերի առաջնորդները՝ Նավասարդ եպս. Կճոյանն ու Փառեն ծ. վարդապետ Ավետիքյանը, արդեն իսկ պատրաստել են իրենց թեմերի հայտագրերը, ուր կան ուխտագնացություններ, Պատարագ, Ժողովդական և ազգագրական հանդեսներ, այցելություններ դեպի Անի, Հառիճավանք, Մարմաշեն, ինչպես նաև ծերանոցներ, մանկատներ և այլն: Ամենորեք պիտի տեղի ունենա պետական պաշտոնական ընդունելություն:

Ուխտագնացության՝ Ֆրանսիայի մասը հովանավորում է Արևմտյան Եվրոպայի Հայրապետական պատվիրակ, Փարիզի առաջնորդ Տ. Գյուտ արքեպիսկոպոս Նազաշյանը, որ գործի անմիջական ղեկավարությունը վստահել է իր փոխանորդ Տ. Նորվան եպիսկոպոս Զաքարյանին:

Այս առթիվ մայիսի 10-ին խորհրդակցական հանդիպում տեղի ունեցավ Փարիզում՝ մասնակցությամբ Նորվան եպիսկոպոսի, Փարիզից՝ պարոնաջ Գեղամ Թորոսյանի, Լևոն Բաղդասարյանի, Գեղամ Գևորգյանի և Մովսես Պաքչյանի: Ժողովին ներկա էր նաև 1700-ամյակի վարիչ-քարտուղար Տ. Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աջնյանը, որ այս կապակցությամբ մի քանի օրեր ի վեր գտնվում էր Փարիզում և նույն առավոտյան քարոզել էր Փարիզի Սբ. Հովհաննես Մկրտիչ հայկական եկեղեցում:

Ստորև տալիս ենք տեղեկություններ բոլոր նրանց համար, ովքեր հետաքրքրվում են այս ուխտագնացություններով:

1998 թվականի ուխտագնացությունները կազմակերպվում են երեք շաբաթվա ծրագրերով:

Առաջինը սկսվում է օգոստոսի 11-ին Փարիզից՝ մեկ շաբաթվա հայտագիր ունենալով Ֆրանսիայի և մեկ՝ Հայաստանի մեջ: Վերադարձ՝ օգոստոսի 24-ին: Այս ծրագրի մեջ կա այցելություն փարիզահայ գաղութ, Պատարագ, թափո՜ր՝ Նոտր-Ռամից Սբ. Հովհաննես եկեղեցի, այցելություն հայկական Փարիզին

(թանգարան, շրջանի եկեղեցիներ, Պեր-Լաշեզի գերեզման, Լեոն Ե Լուսինյանի դամբարան՝ Սեն Տըմիում և այլն)։ Հասուն ուխտագնացություններ պիտի լինեն դեպի երեք ուխտավայրեր, որոնք ավելի շատ ֆրանսիացիներին են ծանոթ, քան թե մեզ։ Մենք առիթ պիտի ունենանք ճանաչելու Ֆրանսիայի «մեր սրբերին» և «մեր սրբավայրերը»։

Այդ սրբավայրերն են.

1. Բիթվիկի Ս. Գրիգոր Բայոց մատուռը։ Բիթվիկն գտնվում է Փարիզի հարավային մասում՝ Օրլեան քաղաքից 25 կիլոմետր հյուսիս-արևելք։ Այստեղ է գտնվում հայազգի մի սրբի՝ Ս. Գրիգորի աղոթարանը, իսկ Մայր եկեղեցու մեջ՝ նրա մասունքները։

2. Ժերմինի-դե-բրեի եկեղեցին։ Դարձյալ Փարիզի հարավային մասում, ուր և գտնվում է 804 թ. կառուցված մի եկեղեցի։ Ծարտարապետը Օթո լը Միսիմ անունով հայ է, որ Օսլըմանյի համար կառուցել էր Էքս-լա-Շաբլիի տաճարը։ Եկեղեցու ճարտարապետությունը Էջմիածնի տաճարի և Ռազարանի եկեղեցու ազդեցությունն է կրում։

3. Սբ. Վլաս Հայրապետի գերեզմանը։ Գտնվում է Փարիզից 45 մղոն դեպի հարավ-արևելք՝ Միլի լա Ֆորե գյուղի մոտ։ Սուրբ Վլասը բույսերով դարմանող հրաշագործ բժիշկ է եղել։

4. Կիլիկիայի հայ վերջին թագավորի՝ Լեոն Ե-ի տապանաքարը։ Ճուցադրվում է Փարիզի Սեն Տըմի աթոռությունում։ 1993-ին, երբ Կիլիկիայի ցուցահանդեսը կազմակերպվեց, Գարեգին Ա Կաթողիկոսն աղոթեց և ծաղկեպսակ գետնից այցտել։

Փարիզյան օրերն ունեն այլ հետաքրքրական հայտագրեր ևս, որոնցից հատկանշականը պիտի լինի օգոստոսի 15-ի գիշերը, երբ ժամը 9-ին մոմերով թափոր կազմած հարյուրավոր ուխտավորներ, Փարիզի շքեղաշուք Նոտր-Դամից դուրս գալով, պիտի անցնեն Փարիզի հռչակավոր կամուրջներով և Սենի ափերով հասնեն հայոց եկեղեցի։

Ուխտագնացության՝ Հայաստանի բաժինը սկսվում է օգոստոսի 15-ին, երբ Հայաստան կհասնեն Փարիզի ուխտավորները՝ մեկ և երկու շաբաթվա ուխտագնացությամբ մասնակցելու համար, ու հաև Միջին Արևելքի ուխտավորները՝ երկու շաբաթվա համար։

Հայաստանում նախատեսված են ուխտագնացություններ դեպի Սբ. Էջմիածին և խոր Վիրապ։ Արագածոտնի թեմ՝ Օշական, Մուղնի, Սաղմոսավանք, Տեղեր, Օհանավանք, Կարբի և այլն։ Օիրակի թեմ՝ Հառիճավանք, Մարմաշեն, Անի-Պեմզա, իսկ բուն Գյումրիի մեջ՝ Պատարագ Սբ. Աստվածածին՝ «Ցոթ վերջ» եկեղեցում. այնուհետև այցելություն երկրաշարժի աղետյալ շրջաններ, հիվանդանոց, ծերանոց, որբանոց, հաշմանդամների կենտրոն և այլն։

Ամառային այս 2-3 հազեցած շաբաթների ընթացքում ուխտավորները կծանոթանան իրենց անցյալին, իրենց պատմական և ներկա ազատ ու անկախ Հայաստանին և առավել կմտերմանան իրենց հարազատ մոր՝ Հայոց եկեղեցու հետ։